

तस्विर : रासस

सम्पादकीय

भजवाट सिक्नपर्ने पाठ

भारत भरपणा राहूँका प्रधानमन्त्री केपी शर्मा ओलीले भूमध्यस्थ भूत भई पुर्नगिर्णका पुर्नगठनाएवंक समष्टन एगको गुजारतकथि श्रम पुगेर गेयालको सफुर्नगठनाएवंक सन्धे आत्मल कोषको अभिव्यक्ति दिँए । प्रधानमन्त्री ओलीले आत्मल बढेको अभिव्यक्ति बढेका वडैका सहयोगी गाला र नयाँ फल बढाउला भनेर विद्वद्दमाया कराले सन्तोषको गान र नयाँ घर बनाउला । प्रधानमन्त्री हेरेर आन पाउ तालका गान हनुबुधला हतारा पुर्न हुन सक्छ । आत्मलसाथपुर्नगठनाइ माहा भुकेर कुरा हो, नेपालमा एगको १२ वैशाखमा भुक्क एगको थियो भने गुर्जरा १५ वर्षीय छिन् २००१ मा भुक्क एगको थियो । यई, साँच्चै पुर्नगठना पुर्नगठनामा भुक्क गवाड सिक्न माहेको थियो भने गुजरता जानका नागि साइत हेरिरहनुपुर्न छिण । गुजरता असलका, साजुन वा भदौमै पुर्न सरकाका प्रतिनिधिले गुजरता अल्लोकन गरी माही मोडल अपनाउन सथिथिथि

यसको अर्थ प्रधामनलेको हैसिया कुनै हुन भन्ने होइन । तर, प्रधामनलेको अवलोकन गह्रमा पुर्नमिर्माण तत्काल भन्ने भन्ने गन्ती हुन सक्छ । अध्यात्मपराङ्मुखीको पुर्नमिर्माण प्राथमिक विषय हो । पुर्नमिर्माण करीव नौ र कतौ ठाउँमा कतै सामग्री प्रयोग गर्ने भन्नेमा कटुनीतिक भ्रमणमा अवलोकन गर्ने एगएकारुको हेरदले काम गर्दैन । साँच्चै, गुरातराट कहीँ सिस्ने हो भने नेपालमा पुर्नमिर्णमा संलग्न प्राथमिक एवम् रूम्बारुवाले तत्काल गुजरात भ्रमणमा छाड्नुपर्छ । त्यसरी, भ्रमणमा जानुअघि यात्रा गर्नुपर्ने कुरा गुजरात र हासो भू-भण्डो कतै फरक छ त्यो पनि यात्रा विषय । गुजरात पुर्नमिर्माणमा प्रयोग भएका कतिपय प्रक्रिया हासा लाल काँचै नलाग्ने भन्ने साधक भन्ने कतिपय प्रक्रिया स्वस्थोरी प्रभावकारी हुन सक्छ । नेपालकै सामग्री र भोजनको प्रयोग गरेर आफ्नै बालियो घर बनाउन सकिन्छ । भूकम्पपीडितको तलाश सफलकै सारका बुकिनेको छ । कतिपय साधनकै पीडाहलले अझै राहत काँट पाएका छैनन भने कतिपय घर नभनिकाएकाले समेत काँट बनाएर राहत बुकिनसकेका छन् । यत्र परिश्रममा गुजरातको समकताबाट सिक्न पहिले आफ्नै इच्छाशक्ति बलियो बनाउन जरुरी छ ।

पुर्निर्माण। एकैमा भावनाको विषय होइन । प्रतिष्ठित व्यक्तिले अन्यत्र अनुभव गरेका वा अरुले बनाएको कुरा हिलेकै भरमा सम्भव हुन्छ । पुर्निर्माणमा व्यक्तिबल सम्भव हुन्छ जिवेला पुर्निर्माणमा प्राधिकरणको योग्यनले काम सुग हुन्छ । तराईदेखि हाडामेसम्म नेपालमा हिउँदको समयमा घर बनाउँछ । धारापति वैदेशिक रोजगारीमा गएकाले धेरै गाउँ वृद्धाणकाले योशान हुन्छ । त्यसकारण, खेतीपनि घर हुनुआउँ घर निर्माण जरुरी हुन्छ । अर्को कुरो नेपालमा एउटा सामान्य घर बनाउन पनि कम्तीमा छ/चार जडी कानामा आवश्यक पछि भने एक महीनामा एउटामात्रा बाँच्न घर सम्भव हुन्छ । सरकारी तथाकतिनाई नै आधार मान्ने हो भने पनि नेपालमा ६ लाख घर बन्थ्योकाँ हुन्छ । तीमध्य धेरैले अहिलेसम्म पनि प्राविधिकको स्लवाह पाएका छैनन् । फागुनको दोस्रो साता बिन्दासमेत परामश्र बनाएकाले कहिले सरकारीको सहयोग पुरा र घर बनाउने ? गुजस्तले तिन थम्बा पुरा गरेको कम्तीमाएउटा हामीले सिन्ने हो भने नत्थाले अहिलेसम्मका पुर्निर्माणजोरी सत्थारण अर्ध बढ्न आसम्भव छ ।



■ श्रीप्रसाद प्रसाई

मन्त्रालयको निर्देशनलाई पालना गर्नुको सट्टा कर्मचारीकै चाहना र इच्छाअनुकूल नीति, निर्देशन तय गराउन मन्त्री वा मन्त्रालयलाई नै बाध्य बनाउने, सेवाग्राही जनताप्रति उत्तरदायी बनी सेवा प्रदान गर्नुको सट्टा शासककै रूपमा आफूलाई स्थापित गराउनेजस्ता असामर्थिक एवं गैरलोकात्मिक व्यवहारप्रति मुलुकको कर्मचारी प्रशासन उन्मुख हुँदै गएको देखिन्छ।

कर्मचारी प्रशासनशास्त्र राजकोषे स्थायी सरकार मान्यता । गरीबे भन्नेको तात्पर्य हो, सरकार सरकारले गरीब गरी कर्मचारी प्रशासनमा बारम्बार केन्द्रबाट हुने सबैभन्दा कर्मचारीलाई पनि सीमित व्यक्तित्व विशेषको माथि हेरेरहुन । यो सबैभन्दा यस्ता प्रक्रियाको कर्मचारी प्रशासनको काम कायमा थाले अरु पाईन । न त कर्मचारीले सम्पादन गर्ने काम काय नै गठिन्छ । उक्त प्रदीप शिवालयको पुरा नपुग्ने गर्ने होली सीमित कार्यावाहक शिवालयको काम बिना कायमा नै सम्पन्न भइसकेको हुन । सरकारले त्यस गर्ने सीमितमूल्य कार्यालयमै नपुग्नेहुन बाकिने प्रशासनशास्त्र राजकोषे स्थायी सरकार भन्नेको हो । सरकारले त्यस गर्ने सीमितमूल्य कार्यालयमै नपुग्नेहुन सबैसाधारण जनतालाई प्रशासनिक सेवासुविधा प्राप्त गर्ने दायित्वमैभन्ने कर्मचारी प्रशासनमा अडोको हुन्छ । राज्य प्रशासन आफ्नो काम पुरा प्रकृतिका अडोको सम्पादन र जनतालाई उत्तरदायी हुन । प्रशासनलाई पनि सही ढङ्गले परिचालन गराउने र नियन्त्रण गर्ने दायित्व पनि सरकारको हो । कर्मचारी प्रशासन सरकारको नियन्त्रणमाथि बाहिर गरी भने त्यस्तो प्रशासनले सर र जनताको कल्याण गर्दैन । भन्ने । मूलको विषयमा कर्मचारी प्रशासन सरकारको नियन्त्रणमा नै सरकार नियन्त्रण गर्ने अन्त्यमाल उम्मा हुन्छ । मन्त्रालयको निर्देशनालाई प्राप्त गरेको सबै कर्मचारीको चान्दान र चङ्छाअङ्कल पनि निर्देशन गराउनु मात्रै नभएर नभएन । बाध्य भएपनि, सेवाग्राही

सम्भावना वोकेको र आजको
ले पनि ठुलो पार्टीमा परामर्शिकको
नस्यन्थ्या मान्नुहुँदैन तर प्रतिनिधिको
कति छ भन्नेमा सबै सचेत भएर
गरेमा पार्टीको र आफ्नो पनि
पार्टीमा योगदानशुन्य मलाई यो
ले जनमानसमा पार्टीको गरिमा

पीढेरू जति देखए पनि कांसेसमित्र
 ईश शेरबाहादुर देउवा बा रामचन्द्र
 प्रारम्भक परिवेशले देखाउँछ ।
 बल्लका लागि नेतृत्वका तीनअंटे
 मानवीय र प्राविधिक सीपका साथै
 आवश्यक पछ्छ । यी त नेताभित्र
 तर वाहिरी रूपमा कार्यकर्ताका
 क्षमता अर्को अनिवार्य तत्व हो,
 तैनात स्विकार्य हुँदैन, तबसम्म
 नेता बन्न जित्न ज्यादै कठिन हुन्छ ।

मृत्युकांशं गरिने विषयवस्तुमयो
वस्त्वभासा पाटीं फुट्टाउनु भन्नेको
गर्न नसकेको भनी हो, जसबाट
मुक्तता देखेको छ। पाटी एका भएछि
मुक्तता देखेको जस्तो वस्त्रको हो।
मुक्ततादेखिको स्वभावमा तनका रूपमा
नभएको छैन। अर्कोपरी रामचन्द्र
छैन, समान देखि चिप्यनुहुन छैन।
तन पाटी नार्पण आफ्नो भित्तिमा
तन विषयमा विधानमोक्षमिति नैसर्ग
ता तन प्रवेश विषय देखेको छैन।
तनकाइ देखि सय नवकृजसमो गरीर
नभएको हो। सुशीलानर स्वभाव
नभएको छैन। तनपाटी हुने भन्नेको
गरीर नितनुनुको, भन्नेलाई तन
नभएको देखेको छ। अतः किनकि,
कस्तो रहेछ ? जसको
छ ? भन्ने जनाहरू
तनका होईरनु न
जसव्या हुने स
देखि समकाल
नभार्पित तनकाइ
गो यो सहायमा न
पाटी देउवाको स
योबाहक तीनतन
पकासी, पकासी
वौद्धिकपुर्ण आदि
नजमा देउवापु
रूपमा पाँच छ।

जानताप्रति जानताप्रति वही बेसी प्रदान करने को मर्यादा
साधक की रूपमा आलाइए स्थितिगत गारुजेजानता
असादीनकी एव एवरेकालेताकि अवहारतन मनुयुक्त
कामकी प्रशासन उन्मुख हुँदै गएको दीर्घत्व । यहाँ,
आफनी काम कतन र दायित्वगत विमुख बने चलने
प्रशासन देवर र जानताको भण्ड हुन सक्ने । यसलाई
व्यवस्थाको नाममा कचारी प्रशासनता उन्मुख
कामको विकृतिवनाय उन्न भन्न सकिने । मनुयुक्त
प्रशासकीय प्रणाली यो अवस्थामा कहीं आधुर्याय
उभने अवसरको स्थित्य पहिचान गरी समग्रमे निजानको
प्रधान कृत्यको सन्धान गर्ने हो भने कचारी प्रशासन
भविष्यमा सरकारी सन्धान गर्ने हैसियतको होला
भन्न सकिने । अहिले नै सरकारी प्रशासि घडी
बन्दै आएको कचारी प्रशासनलाई राज्य शासकसँग
स्थानमा गरी प्रहिलमान गराउनु सरकारी ध्यान
जन जरुरी छ ।

राजनीति का नामवला है कम्पनीवाद ऐसा मत गृहणीत आया। कोयल तीन शराबखोईदार कम्पनीवादी हैं विभिन्न प्रकार से संगठन स्थापना वगैरें सत्तावादी राजनीतिक दल देने वगैरें कुछेन कम्पनीवादी मूलक के राजनीतिमा सक्रिय सहभागी गराउने ल्याये। यथेके परिणामस्वरूप औद्योगिक राजनीतिक दलसंग सक्रिय कम्पनी गमनरुह अखिले खुलेआम राजनीतिमा सम्मिलित रहै आएका छुन। समन्वय दल सत्तामा पुनरास्था त्यससंग सम्बद्ध कम्पनी सुचियतनन नै। कम्पनी कम्पनी प्रशासन सज्जानन नैने परिपोटी जिविलित भइसकेके छ। यम कम्पनी मन्त्रालयवद्वि जाला तय झुलाकतकतक आओपी पक्षके कम्पनी के कयसाले कुन ठाउरमा लगे, सबका वा बहुकोर

[illegible]

हालै मात्र सो अध्यागमन कार्यालयमा पठाइएको गृह मन्त्रालयको आदेशलाई हेरे पुग्छ। कर्मचारीले मन्त्रालय र मन्त्रीलाई समेत घुमाइरहेका छन् भने कुरा कालो सूचीका कर्मचारीहरू पुनः अध्यागमन कार्यालयमा फर्काइएको घटनाले नै पछि गर्छ।

मुत्तुको कंचाची शायल सख्ख, पारदर्शी हुंतेपूर. हर, मुत्तुको प्रसन्नमोक्ष सवय पारदर्शी नमस्कार. कडा नमस्कारांको छेवून त्याची अपमान सामना पुणेपुणित शायल तोलाह केवळ हे गर, मने नमस्कार पण शायल मने पण संवसाग्या जनांतलां देवादीवरी कंचा मने पण आक्ख जालां मने उडवयलें मुत्तु कंचाचेंपरान्तया शायल किती हाडून जे शायल लांबावा देंवळून, अजिंजे कंचाचें शायलसामनोलेवें जे शायल प्रमाणीत पण उडवयलें जेनांतपण अजिंजे माझी शायल मने भन्नु कीं हेवत तर सदां आंकोकां आडवा अजिंजेनाचें मांको ठाड्यां देवना पणोको त्यांयाना बळामा सवेरें सदां सुमिहडता लामांनित हुत पळेको सवेरें सवेरें शायल आंकां त्यानित पणोत पणोत उडवोको बालुतको शायल पंचांनीं पणोत हुत भनें उडवोकी पुरी हेंसितपण हेत सामान्य निशितलताक बोरोवें जे. त्यांय मजालता ब मनींजो उडवो अडकाव जायतें हेंसतपण मने मिळत. जे उडवो जाह्यां यो सामान्य कांयं तलको पुरा हुत सख्ख तर मनींजो हें प्रमाण सवेरें सामान्य पुणेकें अजिंजे कंचाची शायल राननीतेने पणोत पणोत अजिंजे पणोत नवें आको हें. कंचाचोनांत प्रेमांशाल पणोत राननीते संशय जाह्यां हेंसतपण ह्याचें कंचाची शायल सख्ख, पारदर्शी, जे जणउपवारी हुत सवेरें मने तोकां प्रसन्नपुणीं कांयनां सलको वळवामना उडवो कंचाचीपण उडवो आको राननीतको सरसको अत्यंत नमस्कार हुत सख्ख हें.

[illegible]

स्वच्छ र पारदर्शी कार्य गरेका छैनन् । यसो हुनुको मुख्य कारण नै कर्मचारीमा भएको दलीय आस्थाको प्रभाव नै हो ।

[illegible]

मुमुक्षुता लोकतन्त्रले वैधानिक मान्यता पाइसकेको छ। संविधान प्रारम्भ भएपछिको सरकार र कर्मचारीको कार्यशैली पनि लोकतान्त्रिक परिशकोल मान्यता भएको छ। र मान्यता अनुक्रम हुनुपर्ने अवस्थामा अर्हतेसम्म हुन सकेको देखिन्छ। परम्परागत रूपले खेच्छाधुरी कार्यशैलीले नै निरन्तरता पाउँदै आएको छ। खेच्छाधुरी कार्यशैलीको कहिल्यै पनि लोकतान्त्रिक हुन सकेन। जनतालाई प्रतिबर्तनको अनुभूति दिलाउन राज्य प्रशासनलाई जनउत्तरदायी हुन आवश्यक छ। जनउत्तरदायी प्रशासनका लागि कर्मचारीले रानीनीतिक आचरण गरी जनताउपरको सेवा भावनामा समर्पित हुन सक्नुपर्दछ। यो अवस्था सिर्जना गरे एक दुई दलले मात्र होइन, मुमुक्षुको सम्पूर्ण राजनीतिले दलतन्त्र नै चासो दिनु जरुरी छ।

[illegible]

कांग्रेसमा पदाकांक्षीको भीड



■ रामप्रसाद गौतम

तिनतिन पटक प्रधानमन्त्री

भइसकेको हुनाले व्यापारी, उद्यमी, पेसाकर्मी र कर्मचारीतन्त्र उनीबाट लाभ लिएका धेरै बौद्धिकवर्ग आदि सबैको चमकधमकले गर्दा पनि सामान्य नजरमा देउवापक्ष विगतमा भन्दा केही सुदृढ धरातलीय रूपमा पनि छ ।

जति सुस्त गतिमा काम गरेको भए तापनि उनी नभएको भए देशले यति छिटो संबिधान पाउने थिएन र कांग्रेसले आफ्नो कार्यक्षमताको बखान जनतामाभ गन पाउने थिएन । अब उनको विभूतिभूत भइसकेको अस्तित्वलगायत वीपी, केपी र जीपी सबैको साम्ना उत्तराधिकार रामचन्द्रमा सरेको कुरालाई काङ्ग्रेट विषा पिरैए भए पनि स्विकर्न वाध्य छन् कांग्रेसका नेता र कार्यकर्ता ।

हुन त कांग्रेसको सन्दर्भमा म न दुलाहातिरको जन्ती हुं,
न दलहीतिरको निम्ताल तर गाउँमा बाजा बजेपछि दलाहा

तर, २१वीं शताब्दीको प्रतिनिधि पदमा सम्मूचीता गरेर गएको नेताको इशारामा परिवर्तित होलान कार्यकर्ता न ? यो यसै भन्ने सन्नेले विषयवस्तु होइन किनकि मानिस विभिन्न समस्याका कारण अरूको पीडालाग्रेजस्तो देखिए पनि अन्तस्मयका मा उसले स्वतन्त्रता खोजिरहेको हुन्छ । यस्तो बेलामा पीडितले त्रिशूलीको तिरमा बसेर 'ऊ त्यो माछो मेरो मुछामा खान्छ अप्प हृत्थ्यो र यो माछो पनि आफ्नो' डडिवालाबाट टाढा नगाए हुन्थ्यो' भन्ने कलिका मात्र गरे बस्ने हो भने भन्ने सकिन्छ । हृत्थ्यो, अलकाली महानाताका साथ सधै पलाइँ

कसैलाई पाखा देखेको छैन भन्ने मनोविज्ञान आमप्रतिनिधिमा पुर्‍याउन सक्ने हो र नितान्त गर्भमा पनि नरहेको तेश्रो धारको जन्मलाई त्हाउन सक्ने हो भने मात्र परिस्थिति उनको पक्षमा आउन सक्छ। अन्यथा, धनधान्य र पुरानो प्रधानमन्त्रीत्वको रहलपहल राखेर देउवालाई पद सन्निभट त गराउँदछ, नै त जितको सुनिश्चितताबारे यसै भन्ने सकिन्न।

युद्धका बीचमा अर्जुनले धनुष फालेर 'मैले युद्ध गर्दिनँ' भनी कुसुणको पाट परेको भयो। अहं दृष्टान्त विजयी हुन भयो। भनी मनुष्यको हानिरहेका धृतराष्ट्रको कानमा एकसि सज्जजको मुखबाट फेरि अर्जुन युद्धका लागि तयार भए भनेको सना पूर्ण रूपमा मलीनता छायो। उनले सज्जजलाई सोधे, 'युधिष्ठिरका पसमा जम्मा ११ आशिषि सेना छन्, द्रुपदोन्तरि १८ आशिषि सेना, अब तिमी विचारमा युद्ध कसले जित्ला त ?' गीताको अन्तिम श्लोकमा सज्जजले उत्तर दिएका छन्।

यत्र योगेश्वर कृष्णयज्ञपात्रो धनुर्धरः ।
तत्र श्रीविजयो भूतिर्वुदानीतिर्मतिर्ममः ॥
अर्थात् हे राजन्, विशेष के भून् जहाँ योगेश्वर
(समन्वयकारी) कृष्ण र प्रसिद्ध गाण्डिवधारी अर्जुन छन्, त्यस्तै
श्रीविजय हने नीति छ र मेरो मत पनि त्यस्तै छ ।

यद्यपि, यो द्वारपर युगको कुरा हो जुन कथामा मात्रै छ र जसको साक्षी कोही छैन । तर, आज पनि हरेक चुनावमा नीति र नैतिकताको विजय होस् भन्ने चाहना आमजनमानसको हुन्छ, नेका महाधिवेशनमा पनि महाभारतमा जस्तै कृष्ण, अर्जुन, सिंह, धर्मराज जस्ता सबै पात्रहरूलाई राखेर नै विजयी हुन्छ ।

श्रीगणेशाय नमः अन्तर्गतान्तरं येन सखी, तं च विधायां दत्तम् ।
 हि मामेवै तच्छा देवेन सखीकृतं तु मया, मित्रं रूपमा
 कविसंघस्य पदमा यत्पुत्राय गरायुषा वा परचर्यतां गरायुषः ।
 विनिर्वास्य सगुहं च द्यावामुत्तरेकं लोकेषु हनुमुहं ।
 आधुनापि द्वाभिरागम कविसंघस्य हि प्रतिभायतामं पदं सखीकृतं
 ननु भवति । यत्तु पुत्रायामात्रां कविसंघस्योऽपि मया दत्तम् । यस्मै
 तं ह्यु, कोऽपिमा अहितं तस्मै सखीकृत्यं व्यथितं हितम् ।
 जस्यैव तस्मै सखीकृतं पुत्राय आधुना पदमा पातं मया ज्ञेयं ।
 अन्तर्गतान्तरं पदं सखीकृतं । मानिनिर्वास्य अद्वयं समागतं ह्युहं, जस्यैव
 तु यः पदमा पुत्रायामात्रां छोटो समागतं कोऽपि मायाकार्येण
 कामं ररं सखीकृतं आकृष्टिणं कोटयितं यत्तु मया भक्षता पितुं
 दत्तम् । यत्तु, हि द्वादशेषु कविसंघस्योऽपि तीक्ष्णकोषो वसमा
 आनुकृत्य (सखीकृत्य) वनादयै देवतायै सखीकृतं आनुकृत्य
 भवति कामं जायते मया देवतायै सखीकृतं । तस्यैव, मानिनिर्वास्य
 पितुं पदमा पितुं आनुकृत्य कामोऽपि सखीकृतं सखीकृतं सखीकृतं
 निरुक्तं यत्तु, देवेन विष्णुवत्पुत्राय दत्तलोकं सखीकृतं
 सखीकृतं सखी, मालिका, जयजय, मय, दलित सखीकृतं
 सखीकृतं सखीकृतं पितुं पदमा पितुं । र, म सखीकृतं
 ह, त्वं त्वं त्वं त्वं मया मया मया वसन्तो ह्यो देवताको विवज्ज
 ह्येव सभायामा प्रवले सखीकृतं ।

कसोत रोखूँ, जन्ती कसता छूँ । दुलहीकासो तामारी कसतो छूँ । मनै जेजामा मनपरि हृद्ध अर्नि बारिको रूम्बा चढेर तामारा होरिन्छ । यस्तै, तमासको रूपमा आजको काँग्रेसको अस्मिता धराइ सतौ रूम्बा देउवा पल सवारीयो दैमिनिछ, कसो समयकासाँ । किन्तै, आरम्भक पदकासाँ तै उनी नामाभिन्न नेताहरूको प्रथम परिवर्तन गर्नेछुँ र उनीहरूको यो यो सङ्ग्रामा सत्यनिष्ठहरूले पो हातमा छुँ र उनीहरूको गर्व र देशको सङ्घा उनै कल्याण गरेरन्थे बढी दैमिन्छ । योसाँ पदकासाँ पृष्ठ प्रदाननारी भइरहेको तामारा व्यापारी, उद्योगी, त्साकमी, कर्मचारीकासाँ उन्नीकासाँ नाल एकराए अरै बौद्धिकवर्ग आदि सबैको चमकचमकले गर्दा पनि सामान्य नरूपमा देखाउछ विगतमा भन्दा कसो सुदृढ धरातलीय कल्याण पनि छ ।

योगदानका आधारमा मिलाएर लैजान सक्ने हो भने प्रतिनिधि विचलन रोकिन सक्छ, फलस्वरूप उनी विजयी हुन सक्छन् । सहज दुवैलाई छैन तर असहजता जसका बढी हुन्छन्, उसले हार्दछ, यो सर्वमान्य सिद्धान्त हो ।

યસાવિધમા અર્કો તેણે વ્યક્તિ ઉદ્દને અવસ્થા પાનિ આડન સમ્મદ જનતે : કૃષ્ણ સિટોલા ર પ્રકાશમાન સિમ્હાને ત મુશ્કે ફોરેકો અવસ્થા છૂ. યસરી અર્કો વ્યક્તિ ઉદ્દને સમ્માવના દેવતા ગુડમા મના સંસ્થાપનામ વઢી પ્રવલ રેખિણે છૂ. કિર્નાંકે ત્યાહાં આકાંશી પાનિ ધેરે છત્ત ર ક્ષમાતા તમણે મન વઢી સમક્ષ મ્મદે મન્ને ક્ષમાતા કાંત્તેકો સંસ્થા પાનિ સંસ્થાપનમ્મે ધેરે છૂ. ર સર્વે પ્રકારકો કદ જુઝાડકો ફાફડા દેવતા પહલાઈ વઢી હન્ત્તુ. ર વિજયોન્માદકો ક્ષમણ્ણે નિંડયા મન્ત રહેકા બેલામા રામચન્દ્રકો કદે ચામકારકિર દેવતા વા કાર્ય વા માલે કસેલાઈ કાઢાર ર

विद्युत् आयातभन्दा उत्पादनमा जोड दिऔं



■ रघुराम पराजुली

हामी यतिसम्म अल्छी बन्दै गइरहेका छौं कि उर्वर कृषि भूमिहरू बेकसमा बनाइ चारालगायतका आवश्यक चिजबिजहरू आयात मात्र गरिरहेका छौं कि जुम्लारु जनशक्तिलाई विदेश पलायन गराइरहेका छौं । लोडसेडिङको मार कम् गर्ने नाउँमा विद्युत् पनि आयात नै गरिरहेका छौं । हामी किन राष्ट्रहितका लागि सोच्दैौं ?

रौंटेगोबाट समाचार प्रसारण भइरहेको थियो । सानो नानीको मुखाबाट एक्सासि यसतो बनाइ आयो कि हामीलाई नाकाबन्दी गरेर यस्तो दुख दिने मारलबाट निस्कन विजुकी किनेको नि ? हाम्रो नेपालमा विजुकी बनाउन सकिँदैन ? त्यति ठुलाठुला खोला, नदीहरू छन् है, किन हो ? किनखेरी पैसा दिनपुग्दैन ? कस्तो है बाबा, हामी नेपाली न नाकाबन्दी गरेर दुख दिने भारतसँगै नै पनि माथि उठ्न पाउँछौं ? यो एक बाबु बिलेपणलाई सामान्य मानिन्छ हुन्छ या हुँदैन ? यसको उत्तर हामी बाबु या अभिभावकहरूले नै बस्ने र दिने हो ? समस्याहरू किन आइरहेका छन् अनि बाबु मनस्थिति कसरी बिचलित हुनबाट जोगाउने ? सायद धेरै नेपाली परिवारहरू विचार विमर्श भइरहेकै होला । हामी जलस्रोतमा निकै धनी छौं भनेर पढ्ने, पढाउने, लेख्ने, लेखाउने, बुझ्ने, बुझाउने त धेरै गर्छौं, हामी बाबु सीमित रहेनौं । हाम्रा पुर्वज तथा अग्रजहरूले पनि त्यही नै गरिरहे तब समस्या व्यंकतायुक्तो, बर दुःखका तीतरतिहारहरू बढ्दै नै गए ।

प्रकृतिभै उज्यालो मात्र होइन, सुनौलो नेपालको सम्भावना दिशाएको छ, तर यथार्थ एवाङ्गिरा अनि भोगाई र अनुभूति अखीर हुनु भन्नेको नेपाल र नेपालीको दुर्भाग्य नै हो । आज पनि नेपालमा जे-अनि विद्युतीकरण भएको छ, त्यसमा पनि दैनिक आधा अबधि मात्र बत्ती बाल्न सक्ने अवस्था छ । अनेक बाबु व्यङ्गधानहरू नेपालमा हामी बाध्य भइरहेका छौं । राजधानी जस्तो सहर पनि अन्धकारमा व्यतीत छ । उद्योगगृहहरू विद्युत् अभावको कारणले बन्द भइरहेका छन् । १५६ मेगावाट भएमाको माथिल्लो काठमाडौं जस्ता स्वदेशी लगानीसँगै निम्नगोपाली राष्ट्रिय गौरवका आयोजनाहरू सम्पन्न गरफा लाग्ने उचित बतावरणमा व्यतीत छ ।

नेपालको उर्वरी सीमामा अवस्थित दाँतसर मिलेर रोकिए हिमशृङ्खलाहरूको अन्ध मस्त्व हामीले केलाउन सकिरहेका छौं । सम्भाव्यता मापन त ग्यो त तर कार्यन्वयनमा ल्याउनेको लागि उपकुल योजनाहरू तय गर्न सकेनौं । छोटो रगिरफा योजनाहरू कार्यन्वयनको लागि पनि गतिलो बतावरण दिन सकिरहेका छौं । जहाँजहाँ राम्राभावका परिधानहरूको यानी हुन्छ, त्यहाँजहाँ अनेकौं खालका समस्या छडा गरेर योजना कार्यन्वयनमा अन्धधुल छत्र गर्ने परिणती फेलाउने बनेको छ । यसको मतिलो उदाहरण माथिल्लो तामाकोसीमा भए गतेका पटक-पटकका अवरोधहरूलाई लिने सकेनौं । हालसम्म पनि स्थानीय र सर्वसाधारणका लागि सेयर

निष्कासन हुन सकेको छैन । बास्तवमा राजनीतिक स्थिरता हुने हो र जवाफदेहिता हुने हो भने त राजनीतिक संयन्त्र, दल एवं नेता तथा नेतृत्व विकासका बाधक होइन कि साधक र सहाक नै बन्न सक्ने । अहिले नेपालले २३६ मेगावाट विद्युत् भारत आयात गरिरहेकामा फेरि ७२ मेगावाट विद्युत् नयाँ दिल्लीबाट स्वच अर्ग पनि नेपाल भित्र्याइएको, आगामी अक्टोबरसम्ममा २०० मेगावाट र २ वर्षभित्रमा ६ सय मेगावाट विद्युत् भित्र्याउने सम्झौता भएका कारुहरू पनि सञ्चारमाध्यममा चर्चाका विषय बनिरहेका छन् । हामीले वाहिरबाट केही ल्याउँछौं या कसैले केही दिन्छ भने पनि पुरापुर निस्वायं भावनाबाट अभिप्रेरित नभइरहेको पनि हुन सक्छ । ६ सय मेगावाट विद्युत् नै नेपाल ल्याइन्छ यदि भने हामी कति धनराशि चाँफिक रूपमा बुझाउनुपर्दछ भने हेक्का राखीसँग गर्नुपर्दछ र नागरिकहरूलाई समेत सुविचित गराइनुपर्दछ ।

च्यापू रूपमा जलविद्युत् उत्पादन गर्दा मात्र अहिले भइरहेको लोडसेडिङबाट छुटकारा पाउन सकिन्छ । विद्युतीय रेल, विद्युतीय गाडी तथा दैनिक आवश्यकताहरूमा विद्युत्को सहज, सुलभ र व्यवस्थित उपलब्धता हुन सक्ने हो भने डिजल, पेट्रोल तथा ग्याँस इन्धनबाट बाहिरिने धनराशिबमेल बचाउन सकिने हुन्छ । उपयुक्त सुझाव तथा लगानीको बतावरण बनाउन सक्ने लगानीका श्रोतहरू यसैसँगै ओडिरे नेज्जु विद्यमान ऊर्जा स्रोत समाधान गर्न प्रभावकारी

भोद्वै गरेको छ । भारतको अधोपनि नाकाबन्दी तथा त्यसकै लागि पूरक तराई प्रवेश आन्दोलन तथा धना आदिका कारण नेपालले ऊर्जा क्षेत्रमा स्थगित हुनुपर्ने अनुभूति, मातृ तथा दवापन बन्ने पनि विभिन्न तवरले परेका छन् । जलश्रोतको अप्रार भण्डार भएको मुलुकमा लोडसेडिङ बास्तवमै उपहासवाहक केही हुन सक्नेन । हामी यतिसम्म अल्छी बन्दै गइरहेका छौं कि उर्वर कृषि भूमिहरू बेकसमा बनाइ चारालगायतका आवश्यक चिजबिजहरू आयात मात्र गरिरहेका छौं कि जुम्लारु जनशक्तिलाई विदेश पलायन गराइरहेका छौं । लोडसेडिङको मार कम् गर्ने नाउँमा विद्युत् पनि आयात नै गरिरहेका छौं । यमी किन राष्ट्रहितको लागि सोच्दैौं ?

नेपालमा निर्माणगोइन जलविद्युत् आयोजनाहरूले इन्धन तथा निर्माण सामग्रीमा भएको अवरोधको कारण तोकिएको समयमा निर्माण सम्पन्न गर्न सकिरहेका छैनन् । यसबाहेक आयोजनासम्बलमा हुने विभिन्न खाले बन्म हडताल तथा विविधका कारणबाट समेत लागत पनि बढ्ने गरेको छ । सुविधात बतावरण मात्र भयो भने नेपालीहरू आफ्नै लगानीमा नेपाल जलविद्युत्मा स्थगित रहन सक्ने माझको जलविद्युत् उत्पादन गर्न आफै सक्षम छन् । तर, यहाँ लगानी तथा प्रतिक्रियाको व्यापिक वितरणको सुविधितता हुनु जरुरी छ । जलविद्युत् लगानी तथा विकास कम्पनीले दुई अर्ब रुपैयाँको साधारण सेयर आह्वान गर्दा करिब २०



कार्यक्रमहरूको तर्जुमा गरी कार्यान्वयन गर्दै सगर र आनुवंशिकको सन्तुलन कायम गर्नमा ध्यान दिनुपर्दछ । निर्माणगोइन आयोजनाहरू सम्पन्न गर्नेतर्फ प्राथमिकता दिनुपर्दछ ।

नेपालको सिंवाधान, २०७२ को धारा १५१ मा प्राकृतिक सौधनश्रोतको संरक्षण, संवर्द्धन र उपयोगिताको नीतिमा राष्ट्रिय हितअनुकूल तथा अन्तरपुस्तता सम्मत्यायको मान्यतालाई आत्मसात् गर्दै देशमा उपलब्ध प्राकृतिक स्रोतसाधनको संरक्षण, संवर्द्धन र बतावरण अनुकूल दिगो रूपमा उपयोग गर्न र स्थानीय समुदायलाई प्राथमिकता र अपाधिकार दिई प्राप्त प्रतिफलहरूको न्यायोचित वितरण गर्न, नदीकण्णीय ऊर्जाको उत्पादन तथा विकास गर्दै नागरिकाका आधारभूत आवश्यकता परिपुर्तका लागि सुलभ र सुलभ रूपमा परेयोर्दी ऊर्जाको आपूर्ति सुनिश्चित गर्न तथा ऊर्जाको समुचित प्रयोग गर्न जस्ता सम्भाव्यतापूर्ण प्राधानहरू रहताले जलविद्युत् उत्पादनका भरिला आकाहरू खोल्छन् ।

नेपालले विगत लामो समयदेखि ऊर्जा सन्धु

गमा बढी आवेदन प्राप्त तथा अन्य वैक तथा वित्तीय संस्थाहरूको सेयर आह्वानमा परेको लगानी काय नै पनि नेपालीहरू आफै लगानी गर्न सक्षम र ललापित छैन भने दर्जता उदाहरण समेत सम्बद्ध ।

नेपालमा ऊर्जाका अन्य विकल्पभन्दा पनि जलविद्युत् नै प्रमुख माध्यम हो । जसको व्यापक उत्पादन र उपयोग गर्न सके हाम्रा आवश्यकताहरू परिपुर्तका मात्र सहजता र सफलता आउने नयाँ विकल्प रूपमा अन्वयित गर्न सकिने थियो । यहाँ भइरहेको ऊर्जा उत्पादनको निस्वतन्त्रताको कारण मोतीका चिनमा उत्पादन हुने विद्युत्ले समेत बजार गराउने अवस्था पनि आउन सक्छ । त्यसैले, वैदेशी हाम्रा सम्भावनाहरूको भरपुर उपयोग गर्न मा स्वदेशीकरण समर्पित र दृष्टान्तको बाँधो छ । हाम्रो जलविद्युत्को बजारको सम्भावना जहाँ जे-असर हुन सक्दथ्यो त्यहीबाटै उर्जा जलविद्युत् अत्यत गर्व ललापित भइरहेका छ । यहाँ हामीले भारतले यसो गर्छ्यो, उसो गर्छ्यो नेपालीलाई यसो गर्छ्यो बहानामा दुख दिथ्यो सम्भन्धता पनि हामीले गर्ने पने काँचो पनि गर्न सकेनौं । तराई, पल्ले आफूले गर्नुपर्ने कार्यहरू जिम्मेवारीपुर्वक गर्नुपर्दछ ।

कृषिको दीर्घकालीन योजनाको प्रश्न



■ कमल आचार्य

वास्तविक जोताहा, मोही, मुक्तकमैया, भूमिहीन किसान, गरिब किसानलाई निःशुल्क जमिन वितरण गर्नुपर्छ । परिवारिक खेतीका लागि तराई, पहाड र हिमालमा फरकफरक वैज्ञानिक हदबन्दीको सीमा फिटान गरेर लागू गर्नुपर्छ । आधुनिक तरिकाले गर्ने व्यावसायिक खेतीको लागि उपयुक्त चकला राख्न पाइने र चकलाबन्दी खेती गर्न प्रोत्साहन गर्नुपर्छ ।

कृषिप्रधान देशमा कृषिको विषय ओभेलमा पर्दै आएको थियो । तर, हिले भए पनि अन्य विषयकी यसको बहन पनि अहिले सौविधानसभामा समेत चल्नुले आशादित बनाएको मान हुन्छ । विगत दुई दशकदेखि दीर्घकालीन कृषि नीति घोषणा गरी कार्यान्वयन गर्न प्रयास भई आइरहेको हो । त्यसको रणनीति, उद्देश्य र कार्यक्रमको आधारमा मूल्यांकन गर्दा त्यो असफल भएको पाइन्छ । विकसित मुलुकले लामो समय लगाएर गरेको विकासको दाँजोमा नेपालले छोटो समयमा गलत्यमा पुगुपर्ने अवस्था छ । यसका लागि उनीहरूले गरेका अनुसन्धान र प्रयोगबाट शिक्षा लिएर वा सान्दर्भिक विषयहरूलाई प्रयोगमा ल्याएर अघि बढ्नुको विकल्प छैन ।

हामीले मुलुकको चौतर्फी विकासका लागि योजना निर्माण र कार्यान्वयनका स्वरूपमा ल्याउनुपर्दछ । यसको समग्र विकासको लागि सरकारको अनुषाङ्गमा संरोकारवाहक सँगै बस्ने योजना बनाउने, सँगै जिम्मेवारीहरू बाँडेर कार्यान्वयन गर्ने र सँगै सफलता र असफलताका मूल्यांकन गरी जसअपजस विने र अनुभवहरूको सिकाइबाट पुनः व्यावहारिक योजना बनाइ उपरोक्त चक्रअनुसार नै अघि बढ्नुपर्दछ । यो नमुनामा नै नेपालको लोकतान्त्रीकरणको प्रक्रियामा विकास निर्माण पनि जोडिएर जानेछ, जसले जिम्मेवारीबोध, पारदर्शिता र सृशालयको सुव्यवस्थापनलाई बढेर पुर्‍याउनेछ । हामीले मुलुकमा सार्वभौम लोकतान्त्रिक गणतन्त्र त ल्यायौं तर लोकतान्त्रिक पद्धति, संस्कार र कायौतीको रस्थापन विकास गर्न अर्कै बाँकी छ ।

कृषि विकासको सवालमा पनि योजना तथागर्द र हस्तक्षेपवाहक मुन, राजनीतिभैतुल्वको दुई सम्बन्ध, कुशल र हस्तक्षेपशालन, योग्य बजेट र प्राविधिक सुविधा र कार्यान्वयनमा व्यापक समग्र संरोकारवाहकको सहभागिताको आवश्यकता पर्दछ । यिनै विषयहरूको सापेक्षतामा विगतको यथार्थ मूल्यांकन गर्दै सकिन्छ । अर्को कृषि रणनीतिको सफलता पनि यसैमा निम्न रहेको छ । छरफरफको अवस्थामा रहेको मुलुकको दीर्घकालीन कृषि रणनीति कार्यान्वयनको घोषणा गर्नुपर्द सविधानसभा सदस्यहरूको ध्यान उपरोक्त विषयका अन्वा विनम प्रमुख विषयहरूमा समेत पुग्न जरुरी छ ।

जल, जमिन र जैविक विविधतामा देश धनी रहेको, क्षेत्रमा बहुदृष्टाक जस्ता आश्रित भएको र कृषि उपयोगमा तुलनात्मक अन्वयाङ्गिता लाभ प्राप्त हुने भएकोले निर्बाहमुदी कृषि क्षेत्रको आमुल परिवर्तन गरेर व्यावसायिक कृषिको रूपान्तरण गर्नु नयाँ नेपालको आर्थिक विकास नीतिको मुख्य प्राथमिकता क्षेत्र हुन्छ । कृषि र भूमिको नीति निर्माण गर्दा मुलुकका वर्तमान आवश्यकता र भावी सम्भावना, साधन श्रोतको उपलब्धता, त्यसको कृषि र भावी सम्भावना, गरिबी निवारण, राष्ट्रिय-अन्तर्राष्ट्रिय कृषि विकासको प्रवृत्त र प्रतिल्याय, नेपालीपनको रक्षा र विकास, स्थानीय

साधनश्रोत एवं जन्शक्तिको प्रयोग र सहभागिता, उत्पादन लागत एवं उत्पादन समक्ष घटाउने र उत्पादन बढाउने, दातु निष्काय तथा वित्तीय पुँजीको प्रयोग एवं लगानीकर्ताहरूलाई आकषणजस्ता विषयमा ध्यान दिने संरोकारवाहकको सहभागिताका बनेको दीर्घकालीन कृषि नीतिलाई आवश्यक परिभाषित गरी प्रतिबद्धताका साथ कार्यान्वयन गर्नुपर्दछ । विषय व्यापार संगठनको सदस्यताका चुनौतीहरूको सामना र सम्भावनाहरूको भरपुर उपयोग गर्ने कुरामा यथोचित ध्यान दिनुपर्दछ ।

विगतमा गठित भूमिसुधार आयोगले दिएका सुझावको आधारमा कानिफाकी भूमिसुधार कार्यक्रम लागू गरी 'खेती गर्ने किसानलाई कृषि भूमि' वा सिद्धान्तको आधारमा सामन्ती प्रथाको अन्त्य एवं कृषि र भूमिका समस्याहरू समुचित ढंगले समाधान गर्नुपर्छ । यसले कृषिमा सामन्ती भूमि सम्बन्ध र नैराज्ञिर जमिनवारीको पुर्ण अन्त्य एवं गृहि जमिनको वैज्ञानिक व्यवस्थापन गर्नुछ । वास्तविक जोताहा, मोही, मुक्तकमैया, भूमिहीन किसान, गरिब किसानलाई निःशुल्क जमिन वितरण गर्नुपर्छ । परिवारिक खेतीका लागि तराई, पहाड र हिमालमा फरकफरक वैज्ञानिक हदबन्दीको सीमा फिटान गरेर लागू गर्नुपर्छ । आधुनिक तरिकाले गर्ने व्यावसायिक खेतीको लागि उपयुक्त चकला राख्न पाइने र चकलाबन्दी खेती गर्न प्रोत्साहन गर्नुपर्छ । व्यावसायिक रूपमा गर्ने खेतीका लागि साना किसानसमक्ष उद्देश्य विषय बजारको सापेक्षता पर्दछ । कृषि भूमि बाँको राख्न नपाउने व्यवस्था गरी उत्पादन बढाउने कार्यमा लान सक्नुलाई अभिप्रेरित गर्नुपर्छ ।

डा. बाबुराम भट्टराईको नेतृत्वको सरकारको कार्यकालमा बनेको राष्ट्रिय सुदुपयोगी नीतिको आधारमा देशको समग्र रणनीलाई कृषि भूमि, आवासको लागि भूमि, औद्योगिक क्षेत्र, पर्यावरण संरक्षण क्षेत्र (वनजंगल, नदी-खोला, ताल, निम्नभार, कुण्ड, हिमाल,आदि), सार्वजनिक हित एवं सांस्कृतिक संरक्षण क्षेत्र (कायौलहरू, धार्मिक सांस्कृतिक स्थल, बेलकूट मैदान, हाटबजार आदि) आदिमा वर्गीकरण गरी योजनाबद्ध र दिगो रूपमा आर्थिक विकास गर्नपर्छ ।

कृषि भूमिसम्वन्धित खाद्यान्न उत्पादन क्षेत्र, फलफूल उत्पादन, तरकारी, उद्यु उत्पादन, जडीबुटी, चरन, चिया/कफी उत्पादन, मह, मासुजन्य उत्पादन, माछापालन, अन्य कृषिकार्यक विषय उपलब्धताका क्षेत्रहरू पछिछ । यसको सही उपयोगका न्यूनतम परिपुर्तित गर्नु हो भने अधिकतम उद्देश्य विषय बजारको सापेक्षता एवं नेपाली विशेषतालाई ध्यानामा राखेर निर्यातमूलक बनाउनु हो । यस पक्षमा भरपूर ध्यान दिएर तुलनात्मक एवं प्रतिस्पर्धात्मक लाभ भएको विशिष्ट, अनुभव तथा उच्च मूल्य, बढेर बजार र कम लागत अघि बढ्नुको विकल्प छैन ।

कृषि विकासको लागि सिंचाइ, मलस्यपालन र जलविद्युत्, कृषि बजार र यतायात, कृषि उत्पादन र उद्योग, श्रोत भण्डार, कृषि सहकारी, कृषि विकासको उत्पादन र चकलाबन्दी आदिलाई जोडेर एकीकृत कृषि विकासको योजना बनाउनुपर्छ । कृषि विकासमा कृषि भूमिसँग मात्र सन्बन्धित नभएर वनजंगल, निम्नभार, नदी खोला, हिमाल र अन्य भूमिसँग पनि आधारित गर्न सकिने छ । गर्नुपर्ने प्रक्राले त्यस पक्षमा पनि ध्यान दिनु आवश्यक छ ।

मध्यपहाडका ठुला टार र भित्री मंडेस तथा तराईमा बर्षभर सिंचाइका निमित्त विविध आयोजना बनाएर कार्यान्वयन गर्ने र बढेर खोलाहरू तथा नदी नियन्त्रण एवं व्यवस्थापन गरी कृषि भूमिको विस्तार गर्नुपर्छ । कृषि भूमिलाई कृषि प्रयोजनमा नै उपयोग गर्नुपर्छ । कृषिको क्षेत्रदेखि, बालीको सिफारिश, अनुपजन र लगत तथा स्वाभिम्व व्यवस्थापनसम्बन्धी कार्यहरू, सार्वे कृषि व्यावसायीकरणका लागि आवश्यक प्राविधिकहरू जस्तै : यतायात, व्यावसायिकरण, सिंचाइ, औद्योगिक कृषि सामग्री, प्राविधिक सहविषय, अनुदान तथा बाली विषाको समग्र व्यवस्थापन स्थानीय किसानको कार्यक्षमताजि गर्ने अवस्था हुनुपर्छ । कृषि भूमिमा प्रत्यक्ष खेती गर्ने बृषक (भल्लु, पुष्प दुई), समुद्रय/कृषि सहकारी, कम्पनी तथा सरकारी वा सार्वजनिक गरी पुर्ण प्रकारको स्वाभिम्व कायम रहँदै छि हुनेछ । कृषि व्यवसायलाई व्यवसायीकरण गरी उद्योगीका रूपमा विकास गर्नका लागि समन्वित पक्षको अधिकार र कर्तव्यलाई निम्न गरीका निश्चित गरिनुपर्छ । किसानहरूलाई आफ्नो उत्पादनको न्यूनतम समर्थन मूल्य उपलब्ध गराउने विशेष कार्यक्रम र सुझाव हुनुपर्छ । तब मात्र यस्ता नीति र कार्यक्रमको सापेक्षता रहने छ ।

पाटक मत

अब जवाफ खोज्ने छु नजनाले

प्रधानमन्त्री केपी शर्मा ओली ६ दिने राजकीय भ्रमण सम्पन्न गरी स्वदेश फर्किनेका छन् । प्रम ओलीको भारत



भ्रमणलाई लिएर विभिन्न टिकाटिप्पणी भइरहेका छन्, यसो हुनु स्वाभाविक पनि हो । ओली प्रधानमन्त्री नहुँदादेखि नै भारतले लगाएको नाकाबन्दी र भारतले नै उपायको भारतले आन्दोलनका कारण भारतले के जवाफ दिन्छ र मालाई प्रधानमन्त्री ओलीले के बताउँछन् ? भन्ने आभासजस्ता भइर आएको थियो र छ पनि । यसर्थ प्रमले औपचारिक राजकीय भ्रमण सम्पन्न गरेर फर्किएपछि अब जनताले उनलाई सोच्नु छ, सोच्नुपर्छ छ कि उनले भारतको अपेक्षा पुरा गरियो कि गरिएन ? आफूले हिजो गरिएका प्रतिबद्धता पुरा भए कि भएन ? मुलुकले यतिको महिना त्यही छिमेकीबाट कष्ट बेहोयो, अब फेरि पनि यस्ता दिन हाम्रोले भोग्नुपर्छ कि पर्दैन ?

मुलुक जलश्रोतको धनी देश भनिन्छ, २४ घण्टामा २२ करोड अक्षरी भएर अब यस्तो अवस्था आउँछ कि आउँदैन ? आमजनता आन्तरिक राजनीतिक अराजकताको चपेटामा परेर भिल्लिएका छन्, अब शान्ति, स्थिरता र अमनचयन

हुन्छ कि हुँदैन ? ग्याँस, पेट्रोलको हाहाकार अर्कै छ, यसबाट मुक्ति दिन उपाय सुझयो कि सुकेन ?

आर्थिक अवस्था डामाडो छ देशको, उद्योगधन्दा, कलकार बाट ठण्ठ पायो छन्, रोजगारीका अवसर मूल्यप्रचः छन्, मर्हरी बढेछ छ, यस्तो केलामा मुलुकलाई समृद्धि र

विकासको मार्गमा अगाडि बढाउने उपाय केही भिकियो कि भिकिएन ? भूकम्प प्रभावित भारतको गुजरात भन्ज क्षेत्रको अवलोकनसमेत गरेको छ नेपाली प्रतिनिधि मण्डलले, त्यसबाट नेपालको भूकम्प प्रभावित क्षेत्रको वास्तविक पुर्नर्निर्माणका लागि केही विशेष ज्ञान लिने सक्थो कि सकिने ? यी बाबत प्रश्न अब प्रधानमन्त्रीसँग आमनेपसाली लेख्ने छन् ।

मूल कुरा नेपाली राजनीतिक दलीभक्तता मतभेद, दाउपेच, अन्तर्ध्वन, बुराफाटको अन्त्य गरी मुलुकको हित, समृद्धि, शान्ति र सुस्थिरतामा केन्द्रित हुन

हो । यस्ता लागि प्रधानमन्त्री ओलीले निकै ठुलो क्षात्र बनाएर, निकै सौचोचिचारपुर्ण ढंगले र निकै सघीय पर प्रत्यक्ष भई सम्पुर्ण सन्तुष्ट दल, वर्ग, क्षेत्रको चित्त बुझ्ने गरी नयाँ सिंवाधानको कार्यान्वयनमा पनि विशेष ध्यान दिने छन् भन्ने विश्वास छ ।

विरुम केसी
विराटनगर

प्रवासका संघसंस्थामा सबल नेतृत्वको खाँचो

गैरबासीय नेपाली संघ फिनल्यान्डले सरस्वती पुजाको दिनमा साहित्यिक कार्यक्रमको आयोजना गरेको थियो । सहभागिता मूल्य र साहित्यिक अराजकताको उपस्थिति कम भएको कार्यक्रम सोचेअनुसार बन्नु हुन नसक्ने पनि यसबाट सवै

फिनल्यान्डबासी नेपाली बुझी भएका छन् । यो कार्यक्रमको महत्त्व र साहित्यिको उच्च भार पनि यो त्यति व्यापक हुन सकिँदैन । उनी राख्न भन्ने सफल हुन सकेन । तर, यस्तै सुझाव नै नेपाली भाषा साहित्यलाई नयाँ पंढीमा पुर्‍याउने माध्यम बन्न सक्छ । यसका लागि एअरएएए फिनल्यान्डका अध्यक्ष बालकृष्ण श्रेष्ठको पहल र प्रयासलाई सहजता गर्नुपर्ने हुन्छ ।

फिनल्यान्ड आरबासीको इतिहासमा कान्छो देश भएर पनि होला, यहाँ छिला गरी गैरआबासीय नेपाली संघ स्थापना हुनु सफल भयो । यो संस्था अलिक परिपक्व नेतृत्वको अभावमा आज नतनम्न पनि यसको सफलताको बाधक हुन सक्छ । व्यत्यस समय भएका विषयावधिहरू, निर्विवाहित अश्वेष पछाड कायमलाई संसारसँगै नैजान्नुपर्ने हुन्छ, उनीहरूले जिम्मा लिनु पनि प्रागतिको बाधक हुन सक्छ । यो संस्थाका संस्थापकहरूले यस्तै सहभागिता देखाउने बतावरण नहुनु संस्थापति निकितक हुनु भनेको सबैको लागि दुर्भाग्य हो ।

गैरआबासीय नेपाली संघ फिनल्यान्डका संस्थापक अध्यक्ष डा. शम्भुप्रसाद शाहले यो संस्थाको निम्न छैती प्रयास र समय लगानी गरेको थियो तर आज उनी किन यस संस्थाको निरन्तरताका निमित्त सक्रियताका हेमाल जस्तै बतावरण भएन ? संस्थापक सदस्यहरू इमान्दार शान्ति, जीवन खरेल, लीला सितावाल, श्रोजित खरेल, यो पहिलो निर्विवाहित अश्वेष पछाड कायम हुनु, उनीहरूको सक्रियताका संस्थाको निम्न अर्थप्रभावित हुन, तर त्यो बतावरण सन्ध्याले बलाउन सकेन । एअरएएए फिनल्यान्डको संस्थापक सदस्य र फिनल्यान्ड राष्ट्रिय महिला प्रतिनिधिसमेत भएकोले संस्थापति सरकारी नारीको मान सम्मान हो । यो संस्थालाई व्यापक नेपाली र सिंगो नेपाली समाजको हितमा कार्य गर्न सक्षम बनाउनु आफ्नै आवश्यकता हो । यो सबैसँग सहभागितात्मिता सम्भव हुँदैन भन्ने कुरा भुम्न र स्वीकार गर्नुपर्छ ।

आज समष्टीकरणको परिपक्व अवधि प्रतिकूल हुन गयो, जसको नितीज कलकारहरू नेपालबाट आउँदा नेपाली समाजमा पालोपलन देखेर तितो लाग्न लिएर फर्कन

बाध्य हुनुपर्छ । कुनै पनि आरबासी संस्था जिवयो हुनु देशको लागि पनि फाइदा हो । यस्ता आरबासी संस्थाले आफू रहेको देशको हितमा काम गर्नु, देशको नियमलाई अक्षरः पालन गर्नु अनिवार्य हुन्छ । सवै आरब रहेको देशको संरक्षकको भूमिका सबै संस्थालेले निभाइ गर्नु आफ्नो जिम्मेवारी र कर्तव्य हो । योति सानो संस्थामा रहेका नेपालीविध परि एकता कायम हुन नसक्नु संस्थाको जन्मसँगै विभाजित मनस्थिति सकिन्छ हुनु दुःखको कुरा हो । हुन त नेपालीविधमा पनि अनेक प्रकारले नेपालीलाई विभाजन गर्ने प्रयासहरू नेपालभित्र र बाहिर यसविधका भइरहे, तर सच्चा र सत्यबोध गर्ने क्षमता भएकाहरूलाई यो सक्ने छुन सक्नेन । आगामी दिनमा सम्पुर्ण नेपालीविध पुरावाह, विनासत एक भएर नेपाली संस्थाहरूमा सक्रिय हुने, सहभागिता जनाउने र समावेश गराउने बतावरण बन्न सक्छ । सवै नेपाली संस्था सबैका हुन भन्ने अनुभूत हुन सक्छ भन्ने कामना गर्दछु ।

कौमल पौडेल
काठमाडौं

मलाई बचाउनुहोस्

मेरो गरिबका दुईजोटी मिर्गीलाते काम गर्न छोडेपछि आर्थिक समस्यामा परेको छु । चिकित्सकले दुईजोटी मिर्गीलाते काम गर्न छोडेको बताएपछि विगत ९ बर्षदेखि सलामा दुई जटक डाइवाल्सिस गराउँदै आएको छु । चिकित्सकले जति सक्थो बाँडो हिनायो प्रयासगोपका लागि सल्लाह दिइरहे तापनि आर्थिक समस्याका कारण हिलाइ छोडेर छोडे ।

भट्टराईको मर्त्य टिचिङ, बीरलगायतका अस्पतालहरूले मिर्गीला प्रत्यायोगका लागि करिब ६ लाख रुपैयाँ खर्च गर्नु लागेका छन् तर मसँग रुपैयाँ नभएकोले यीलाई खर्च गर्न परेको छ । सम्पत्तिको नाममा सल्लामा एउटा सामान्य घरवाहक अरु थप केही छैन । मेरो उपचारका लागि सबैको सहयोग गरी मलाई बचाउनुहुन सवै सहयोगीहरूसँग



आपस र्छु । काठमाडौंमा एक पटक डाइवाल्सिस गरेको सरकारी स्तरको अस्पतालमा २४ सय रुपैयाँ खर्च हुन्छ । मेरा श्रीमती, एक छोरा र एक छोरी छन् । मलाई सहयोग गर्न चाहनेले नेपाल इन्टरनेटमेड वैक, तुलसीसिङ्ग, काठमाडौंमा रहेको बतात नः ०१०२४०००२३३०० र वैक अफ काठमाडौंमा रहेको बतात नः ०२९२००००१५७० मा रकम जम्मा गर्न सक्नुहुन्छ ।

प्रेमबाहदुर चक्र
सल्यान खलगाँ-२, चिकानेखी

अनुरोध

राजधानी राष्ट्रिय दैनिक सबै पठकको सेवामा समर्पित छ । हामी प्रयास गर्दाहुन्छ कस्तो लागिनेको छ ? सकारक तुलना, आलोचना र सुझावले राजधानीलाई स्तरीय बनाउँ र सही ढाटोमा छिट्टै अघिबढ्नेछ । त्यसैले, हामी सकारक रचनात्मक आलोचना र अन्य सुझावको अपेक्षा छौं । कृपया लेखनहोस् । र, लेखनहुने मुलुकका ससमाजिक-प्रगतिकारकी आलोचन सहक प्रतिक्रिया । विवरकसमेत आफ्नो मेल परिचय र लेखन पनि पठाउनुहोस् ।

नेपाल सचि प्रतिक्रियाका लागि
सल्यान खलगाँ-२, चिकानेखी
फ्याक्स : ०१०३०-१-२०११११११ फोन नं. २०१०३ काठमाडौं

अर्थ

बुद्धको मावली गाउँ प्रचारका लागि पर्यटन महोत्सव हुँदै

राजधानी समाचारदाता

काठमाडौं, १२ फागुन

रूपन्देहीको देवदहमा रहेको भगवान गौतम बुद्धको मावली गाउँ स्थलको प्रचारप्रसार गर्न उद्देश्यले दोस्रो देवदह औद्योगिक व्यापार मेला एवं कुपि तथा पर्यटन महोत्सव हुने भएको छ । देवदह उद्योग बणिज्य संघ रूपन्देहीको आयोजनामा आगामी फागुन १८ गतेदेखि २९ गतेसम्म चल्ने मेलामा बुद्ध मावली देवदह क्षेत्रको प्रचार प्रसारका लागि महोत्सव आयोजना गरिएको मेला आयोजक मूल समितिमा संयोजक गोपालप्रसाद ढकालले जानकारी दिए । बुधवार काठमाडौंमा गरेको पत्रकार सम्मेलनमा दिइएको जानकारी अनुसार, देवदह नगरपालिकालाई आध्यात्मिक क्षेत्रको रूपमा विकास गर्न, लुम्बिनी र अन्य आर्थिक क्षेत्रमा आउने पर्यटकलाई बुद्धको मावली स्थान देवदहको भ्रमणमा आकर्षित गर्ने गराउने उद्देश्य महोत्सवको हो । यस महोत्सवमाफर्त त यस



क्षेत्रको प्रचार प्रसार तथा संबर्द्धनका लागि हात्ती र उटको सफारी राखिएको छ । उनले देवदह क्षेत्रअन्तर्गतका ओर्फेलमा परेका बुद्धसँग सम्बन्धित मायादेवी, प्रजापति गौतम, कन्यामाई पाकडी बुद्धको अवलोकनका लागि उट र हात्ती सफारीलाई जोड दिइएको संयोजक ढकालले जानकारी दिए । मेलामा कृषि, पर्यटनसम्बन्धी अन्तरक्रिया कार्यक्रम तथा पर्यटकीय स्थलहरूको जानकारी दिन मूचना

केन्द्रको स्थापना गरिने उनको भनाइ छ । कार्यक्रममा देवदह नगरपालिकाका कार्यकारी प्रमुख गणेश धिमिले गौतम बुद्ध मावली स्थल देवदहको विकास तथा संबर्द्धनका लागि विगतका वर्षहरूदेखि नै महोत्सव तथा मेला आयोजना गरिएको उल्लेख गरे ।

नेपाल पर्यटन बोर्डकाठमाडौंकी बरिष्ठ अधिकृत रानु शाहले लुम्बिनीको एक्लो विकासले बुद्धसँग सम्बन्धित अन्य क्षेत्रको विकास नहुने बताए । लुम्बिनी विकास कोषले बुद्धसँग सम्बन्धित तिलौराकोट, रामग्राम र देवदहलाई छुट्टाएर गरेको विकास तथा गुरगोजना सफल हुन नसके उल्लेख गर्दै तीस्थानलाई पनि संलग्न गरी डोयाउनुपर्ने बताए । २ सय बढी स्थानीय उत्पादनका स्टल राखिने महोत्सवमा करिब २ लाख दर्शकले अवलोकन गर्न र ५ करोड रूपैयाँभन्दा बढीको कारोबार हुने लक्ष्य राखिएको छ ।

अब पृथ्वी राजमार्गका होटलमा एउटै मूल्यमा खाजा र खाना खान पाइने

बढी मूल्य लिएमा कारबाही

काठमाडौं, रातः पृथ्वी राजमार्गअन्तर्गत धादिङ जिल्लामा पर्ने हाइवेका होटलमा खाना तथा खाजा बाँड्न मूल्यसूची हेरेर खान मिल्ने भएको छ । व्यापक जनगुनासो आएपछि एउटै मूल्यमा खाना तथा खाजा खानका लागि व्यवस्था मिलाइएको हो ।

होटलले आफूहरूी मूल्य निर्धारण गरेको

र यात्रुहरूलाई ठग्नको भन्ने जनगुनासोका आधारमा धादिङ जिल्ला उद्योग बणिज्य संघ र होटल संघ धादिङको संयुक्त पहलमा सो कामको बालनी गरिएको धादिङका प्रमुख जिल्ला अधिकारी विरबहादुर शाहले जानकारी दिएका छन् ।

सोमै नै अब राजमार्गमा यातायात गर्दा उपभोक्ताले धादिङका प्रत्येक होटलमा मूल्यसूचीसहितका मेनुरहरू हेरेर खाना तथा खाजा खान पाउने छन् ।

त्यसअनुसार भै नुमा होटल सञ्चालकको नाम तथा नम्बर अनिवार्य राख्नुपर्नेछ भन्ने सुवेदीले भने, 'मूल्यसूची नराख्ने र यात्रुसँग खालेकुरामा बढी पैसा चिनेलाई कारबाही गरिने ।'

यसअनुसार अब यात्रुले सादा खानाको १ सय २० रूपैयाँ, मासु खाना (माछा र कुखुरा) को २ सय रूपैयाँ, मासु बख्तिको २ सय २० रूपैयाँ तोकिएको छ । त्यस्तै, अष्टाको २०, चियाको २० रूपैयाँ तोकिएको छ ।

इन्धनको समस्या सुल्झाउन निगमका कार्यकारी निर्देशक गए भारत



राजस
काठमाडौं, १२ फागुन

भारतीय आया निगम (आईओसी) ले माग अनुसारको पेट्रोलियम पदार्थको 'लौडिङ' नदिँदा विगत पाँच महिनादेखि इन्धन संकलन समग्रमा हुन सकेको छैन । नेपाल आया निगम (एनओसी) ले कारखाना ताकेता गर्दा पनि आईओसीले इन्धन दिन आनाकानी गरेकाले बजारमा पेट्रोलियम पदार्थ पठाउन नसकिएको नेपाल आया निगमका प्रबन्धक मुकुन्द घिमिरेले जानकारी दिए । बाणिज्य तथा आपूर्ति मन्त्रालयले नाकाबन्दी सहज भएसँगै इन्धन आपूर्तिमा सहजता आउने

विचारमा लिइए पनि त्यसो हुन नसकेको हो । नेपाल आया निगमका निर्देशक दीपक बरालका अनुसार सामान्य अवस्थामा देशभर १ हजार ५ सय किलोलीटर पेट्रोल र ३ हजार किलोलीटर डिजेल सामान्य अवस्थामा आवश्यक रहेको छ । तर, लामो समयदेखि अभाव रहेकाले सामान्यभन्दा बढी माग रहेको छ । भारतको नाकाबन्दी हुनुभन्दा अगाडिकै अवस्थामा फर्काउन उपलब्धकामा मात्रै दैनिक सप्लाना १० दिनसम्म ५ लाख लिटर पेट्रोल र ८ लाख लिटर डिजेल बजारमा पठाउनुपर्नेछ । भारतको नाकाबन्दी अन्त्य भएको बताइए पनि इन्धन आपूर्ति भने

सहज भएको छैन । निगमका प्रबन्धक मुकुन्द घिमिरेले भने, 'आईओसीले पेट्रोल खेल्ने, मापाजनुसारको लौडिङ दिएको छैन ।' इन्धनको आयातमा नाकाबन्दी कायमै रहेकाले सो सम्बन्धमा आईओसीसँग छलफल गर्न कुश्मा निगमका प्रबन्ध निर्देशक गोपालबहादुर खड्का भारत गएका छन् । त्यसैगरी, आईओसीले दैनिक ६५ कुनेट ग्याँस आउनुपर्नेमा ४० तथा ४२ कुनेट मात्र लौडिङ दिने गरेको छ । प्रबन्धक घिमिरेले मागको ७० प्रतिशत मात्र इन्धन लौडिङ भएकाले समस्या भएको बताए । उद्योग बाणिज्य तथा उपभोक्ता हितसम्बन्ध

समितिअन्तर्गतको कार्यसम्पादन तथा सहजीकरण उपसमितिमा संयोजक मागेन्द्रप्रसाद चौधरीले समदीय समितिमा केन्द्रमा भारतले नाका खोले पनि इन्धनमा नाकाबन्दी कायमै राखेको छ, भनी संकेतले कुरा उठाएको बताए । संयोजक चौधरीका अनुसार भारतले बोरान्ज नाकाबाट ७० प्रतिशत र अन्य नाकाबाट ५० प्रतिशत मात्र इन्धनको लौडिङ दिएको छ । यसले गर्दा एनओसीले एक साताभित्र इन्धनको सहज हलुक् भने हुन नसकेको हो ।

सञ्चारमाध्यम एवं अन्य माध्यमबाट नेपालको मागअनुसार इन्धन उपलब्ध गराउने भने पनि चीनसँग कुन खपतको ३० प्रतिशत इन्धन चीनबाट खरिद गर्ने सम्मती भएपनि भारतीय पक्षले ७० प्रतिशत मात्र लौडिङ दिएको बुझिएको छ । चीनबाट इन्धन आयात गर्ने सम्मतीलाका कारण भारत सरकारले आईओसीलाई ७० प्रतिशतभन्दा बढी लौडिङ नदिन भनेको हुनभन्ने आशङ्कक देख्नमा उठ्ने गरेको संयोजक चौधरीले बताए । यसैबीच आपूर्तिमन्त्री नन्दकिशोर पुनले निगमको बालकोट डिपो र प्रबन्धन ग्यास वाटलिङ प्लान्टको सुव्यवहार निरीक्षण गरेका छन् । त्यसबाट आर्कषिक रूपमा यस्तो अनुगमन गरेका हुन् ।

नेपाल राष्ट्र बैंक				
विदेशी मुद्राको विविगय दर (बिहीबार १३ फागुन २०७२)				
देश/मुद्रा	एकाद	खरिद	बिक्री	
भारतीय रुपैयाँ	१०० को	११०.००	११०.१४	
अमेरिकी डलर	१ को	१०५.१०	११०.००	
युरो	१ को	१२०.१०	१२०.२३	
पाउण्ड स्टर्लिंग	१ को	१४२.५२	१४३.३२	
स्विट्स फ्रान्क	१ को	११०.१३	११०.७४	
अस्ट्रेलियन डलर	१ को	८६.४२	८६.८६	
क्यानडियन डलर	१ को	७१.००	७१.६४	
सिंगापूर डलर	१ को	७७.६६	८६.७०	
जापानी येन	१०० को	१.३८	१.३३	
चिनियाँ युआन	१ को	१४.७४	१४.६३	
साउदी अरब रियाल	१ को	२५.१०	२५.३३	
थाई बाट	१ को	३०.०४	३०.२०	
थाई बाट	१ को	३.०६	३.०८	
सय अरब इन्डोनेस रियाल	१ को	२५.८८	२५.९४	
सय अरब मलेशिया रियाल	१ को	२५.९४	२५.०८	
दक्षिण कोरियान वन	१०० को	८.८६	८.९१	
खरिद मात्र				
जर्मन डालर	१ को	११.८५	-	
डेनिस डालर	१ को	११.९१	-	
इन्डोनेस डलर	१ को	१४.०८	-	
कतारी रियाल	१ को	३६.४९	-	
सय अरब रियाल	१ को	२५.०१४	-	
नोट				
● सो विविग दरबाट बैंकले अन्तराज्यअन्तरक जम्मा गर्ने समयमा पनि कोषाङ्क वन सक्नेछ ।				
● विविग बैंकको लोको विविग दर पनि अरब वरत नभएछ ।				
● अमेरिकी विविग दर बैंकको वेबसाइट www.nrb.org.np मा उपलब्ध रहेको छ ।				

‘छुट्टै खाद्य नीति आवश्यक’

राजधानी समाचारदाता

काठमाडौं, १२ फागुन

खाद्य सुरक्षालाई व्यवस्थित बनाउन छुट्टै खाद्य नीति नभएको भन्दै सरकारीबालाले यसको आवश्यकता औल्याएका छन् । विश्व खाद्य कार्यक्रम नेपाल र नेपाल आर्थिक प्रचार समाज (लेभान) ले संयुक्त रूपमा आयोजना गरेको 'खाद्य सुरक्षा जानकारी सत्र' मा सरकारीबालाले यसको आवश्यकता औल्याएका हुन् । कार्यक्रममा तथ्यांक विभाग नेपालका उपमहानिर्देशक हेमराज रेग्मीले खाद्य सुरक्षा र अधिकारको कुरा बिभिन्न कानुनमा भए पनि खाद्य सुरक्षामा छुट्टै नीति नभएको बताए । 'खाद्य सुरक्षाको ग्यारेन्टी बिभिन्न कानुनले गरेको छ तर छुट्टै कानून, नीति छैन', उनले भने, 'यो बनाउन भने सुरु भइसकेको छ ।' विश्व खाद्य कार्यक्रम नेपालकी दैवीया निर्देशक (कन्ट्रि

डाइरेक्टर) पिप्पा ब्याड फेडले मानव विकास सूचकांकमा नेपाल १ सय ८८ राष्ट्रमध्ये १ सय १६औँ स्थानमा रहेको र यसलाई माथि उकास्न पनि खाद्य सुरक्षाको प्रत्याभूति आवश्यक भएको बताइन् । 'विकासको स्तर उकास्न पनि सबै नेपालीले खाद्य सुरक्षाको प्रत्याभूति पाउनुपर्छ', उनले भनिन्, 'सीमान्तकृत र पिछ्छाडिएर क्षेत्र समुदाय र वर्गका नागरिकहरूमा खाद्य अभावका बढी देखिएकाले खाद्य सुरक्षा प्रत्याभूति गर्न के गर्न सकिन्छ भन्ने विषयको जर्नेसम गएर अध्ययन गरी कार्यान्वयनमा लानुपर्छ ।' नेपाल खाद्य सुरक्षा अनुगमन प्रणाली (नेस्स्या) का राष्ट्रिय संयोजक पुष्प श्रेष्ठ, नेपाल खाद्य सुरक्षा अनुगमन प्रणालीका कार्यक्रम अधिकृत रामोदर कणिलालयायलले खाद्य सुरक्षाको अवस्थामाेर चर्चा गरेका थिए ।

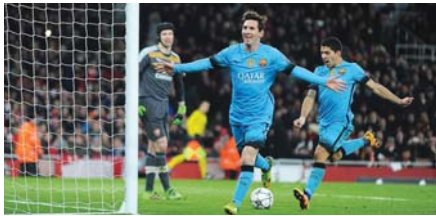
बार्सिलोनाद्वारा आर्सनल पराजित

लन्डन/एजेन्सी- स्पेनिस क्लब बार्सिलोनाले इंग्लिस क्लब आर्सनललाई २-० ले पराजित गर्दै च्याम्पियन्स लिगको क्वाटरफाइनल सम्भावना बालियो बनाएको छ। नकआउट चरणको पहिलो लेगमा स्पेनिस जाइन्ट बार्सिलोनाले दुवै गोल दोस्रो हाफमा सम्भव बनायो। उल्कट फर्मामा रहेका लियोनेल मेसीले बार्सिलोनाका लागि दुई गोल सम्भव बनाए।

मंगलबार राति भएको खेलमा अधिकांश समय खेल आफ्नो नियन्त्रणमा लिएर पनि पहिलो हाफमा बार्सिलोना गोल गर्न असफल रह्यो। आर्सनलले पनि आफ्नो घरेलु मैदानमा बार्सिलोनाविरुद्ध गोलका निकै राम्रा प्रहार गरे पनि आर्सनलले गोल गर्न भने असफल रह्यो। बार्सिलोनाले पनि पहिलो हाफमा गोल गर्न सकेन।

उसका लागि ब्राजिलियन स्टार नेयमारले कुरा केही शक्तिशाली प्रहारलाई आर्सनलका गोरक्षक पिटर चेकेले उल्कट बनाउ गरे। गोरक्षकहरूले केही राम्रो प्रदर्शन गरेको खेलको पहिलो हाफमा बार्सिलोना र आर्सनलको गोलरक्षक जादुमी प्रदर्शन गरेका थिए। आर्सनलको घरेलु मैदानमा बार्सिलोनाविरुद्धको खेल हेर्ने इमिरेट्स स्टेडियम दर्शकले भीरुभाउ रहेको थियो। यद्यपि, आफ्नो घरेलु मैदानमा आफ्नो टिकटो विपक्षी भएको हेर्ने आर्सनलका फ्यानको सपना भने पूरा भएन। बार्सिलोनाले काउन्टर अट्याकमाफत पहिलो गोल गयो।

नेयमारले स्वरलसाई र पुन्. स्वरजले नेयमारलाई डाइपटस पास दिँदै विपक्षीको डी-बक्समा पुऱ्याएको बललाई नेयमारले उल्कट पास मेसीलाई दिए जसलाई मेसीले कुनै गल्ती



नगरी ७औँ मिनेटमा हाफ भरीमाफत पोस्टको दिशा दिँदै पाहुना टोली बार्सिलोनालाई अग्रता दिलाएका थिए।

एक गोलले पिछ्छ रहेपछि, खेलमा फर्कन गरेका केही आर्कषक प्रहारलाई बार्सिलोनाका गोलरक्षक मार्क एन्डी स्टेनले सानदार बचाउ गरे। बार्सिलोनाले आफ्नो अग्रता दोब्बर बनाउने क्रममा डी-बक्स एरियामा म्याथ फिन्सीले मेसीलाई फर्क गरेपछि बार्सिलोनाले पेनाल्टी पायो, जसमा मेसीले गोल गर्दै बार्सिलोनालाई २-० को नतिजाका पुऱ्याए। त्यसपछि स्वरज तथा नेयमारले गरेको केही राम्रा प्रहारहरू असफल भए। स्वरजको प्रहार पोलमा लागेर बाहिरियो भने नेयमारको प्रहारलाई गोलरक्षकले बचाए। आर्सनलले पनि गरेका केही सीमित प्रहार असफल भएपछि समग्रमा २-० को नतिजा निकाले बार्सिलोना विजयी भयो।

युभेन्टसले रोक्को बायर्नलाई च्याम्पियन्स लिगअन्तर्गत नै मंगलबार भएको खेलमा इटालियन क्लब युभेन्टसले जर्मन जाइन्ट बायर्न म्युनिखलाई २-२ गोलको बराबरीमा रोकेको छ। लिगे ए को शीर्ष स्थानमा रहेको युभेन्टस तथा बुन्डेस लिगको शीर्ष स्थानमा रहेको बायर्नमिचको खेलमा बायर्नले ४३औँ मिनेटमा थोमस म्युलरको गोलबाट अग्रता लिएको थियो।

पहिलो हाफमा १-० को अग्रता कायम गरेको बायर्नले दोस्रो हाफमा अग्रता दोब्बर बनायो। उसका अर्जेन रोबेनले ४४औँ मिनेटमा अग्रता दोब्बर बनाए। दुई गोलको अग्रता बनाएर पनि पेप ख्याइओलाको टिमले खेलपछि खेलमा लय गमायो। युभेन्टसले खेलमा पुनरागमन गर्ने क्रममा डेवलको गोलमाफत ६३औँ मिनेटमा पहिलो गोल गयो।

निमा, फुपु र मीरा सम्मानित

काठमाडौँ/रास- १२औँ दक्षिण एसियाली खेलकुद प्रतियोगितामा स्वर्ण पदक प्राप्त गर्ने दुई महिला खेलाडीले विजय अस्ट्रा धाविका मीरा राईलाई बुधवार युनिभर्सल युनाइटेड तेक्वान्डो फेडरेसनले नगद पुरस्कारसहित सम्मान गरेको छ।

१२औँ सागमा उम्की निमा धर्ती मगर र जुडोकी फुपुमा बन्नीले नेपाललाई स्वर्ण पदक दिलाएका थिए। दुवै खेलाडीलाई युनिभर्सल युनाइटेड तेक्वान्डो फेडरेसनले जम्मा ४० हजार नगद पुरस्कार प्रदान गरेको हो। राष्ट्रिय खेलकुद परिषदको सदस्यसचिव केशवकुमार बिष्टले विजेता खेलाडीलाई नगद पुरस्कार र प्रमाणपत्र प्रदान गर्दै सम्मान गरे। सातदोबाटोस्थित मेरी तेक्वान्डो डोजाडमा आयोजित कार्यक्रममा अस्ट्रा धावक मीरा राईलाई शशान्तापसहित ७ हजार पुरस्कार प्रदान गरियो। उनी विजय अस्ट्रा च्याम्पियनशिपमा दोस्रो स्थान हात पार्न सफल भएकी थिइन्। लामो समय माओजीबिमा लागेकी उनी दुई वर्षअघिमात्र अस्ट्रा म्यारानममा लागेकी हुन्।

सो अवसरमा महासचका अध्यक्ष राजकुमार राईले राष्ट्रिय खेलकुद परिषदका सदस्यसचिव केशव बिष्टलाई देशको बढी माया गर्ने बताए। 'नेपालको खेलकुदमा विदेशमा बस्ने नेपालीहरूले धेरै गर्न सक्ने र गर्न खोजेका छन्। यसलाई युनाइटेड तेलिज त बचाउंदा फेडरेसनको यात्रामा सहयोग गरेको भन्दै सभासद भद्रेन्द्रकुमारी लिम्बूलाई पनि सम्मान गरिएको थियो। सम्मान कार्यक्रमलाई सम्बोधन गर्दै राखेपका सदस्यसचिव केशव बिष्टले देशवाहिर रहेका नेपालीलाई देशको बढी माया



केशव बिष्टलाई सम्मानपत्र प्रदान गरे। त्यसैगरी, खेलकुद क्षेत्रमा सहयोगी भूमिका खेप्दै युनिभर्सल युनाइटेड तेलिज त बचाउंदा फेडरेसनको यात्रामा सहयोग गरेको भन्दै सभासद भद्रेन्द्रकुमारी लिम्बूलाई पनि सम्मान गरिएको थियो। सम्मान कार्यक्रमलाई सम्बोधन गर्दै राखेपका सदस्यसचिव केशव बिष्टले देशवाहिर रहेका नेपालीलाई देशको बढी माया

गर्नुपर्ने बताए। उनले खेलाडीहरूको हौससा अभिवृद्धि गर्ने सदा फेडरेसन सक्रिय हुने बताए। कार्यक्रममा मीरा राई, गोल्डमेडलिस्ट फुपु र निमाले समेत १२औँ सागमा आफूले स्वर्णपदक जित्दाको अनुभव सुनाएका थिए। कार्यक्रममा फेडरेसनका महासचिव लव गोर्खाली, बोर्ड डाइरेक्टर दिवाकर दास महर्जन र राष्ट्र गार्डको उपस्थिति थियो।

गर्नुपर्ने बताए। उनले खेलाडीहरूको हौससा अभिवृद्धि गर्ने सदा फेडरेसन सक्रिय हुने बताए। कार्यक्रममा मीरा राई, गोल्डमेडलिस्ट फुपु र निमाले समेत १२औँ सागमा आफूले स्वर्णपदक जित्दाको अनुभव सुनाएका थिए। कार्यक्रममा फेडरेसनका महासचिव लव गोर्खाली, बोर्ड डाइरेक्टर दिवाकर दास महर्जन र राष्ट्र गार्डको उपस्थिति थियो।

भापा-११ उपाधिनजिक

सुर्पि कोइराला, राजधानी
मोड, १२ फागुन

बिस्टार नमरमा जारी विगत गोलकप फुटबल टुनामेन्टको बुधवार सम्पन्न अन्तिम पहिलो सेमिफाइनलमा विजयी हुदै रमप भापा-११ फाइनलमा प्रवेश गरेको छ। सशस्त्र प्रहरी बल (एपीएफ) लाई २-१ ले पाखा लगाउँदै भापा उपाधिनजिक पुगेको हो।

भापाको जितका लागि बुद्धराज चैम्जोङ र खामिर गिल्लन कन्दबुवाले गोल गरेका हुन्। चेम्जोङले पहिलो हाफको १३औँ मिनेटमा गोल गर्दै भापालाई अग्रता दिलाएका थिए। मध्यान्तरपछिको ४३औँ मिनेटमा कन्दबुवाले गरेको दोस्रो गोलसँगै एपीएफ दुई गोलले पिछ्छो भयो।

मध्यान्तरअघि बिभागीय टोलीलाई दोस्रोमा राखेको कारणले मध्यान्तरपछिको अन्तिम समयमा गोल गरेको थियो। खेल सुरु भएको ३२औँ मिनेटमा रज्जन श्रेष्ठको



पासमा तोप बिष्टले गरेको प्रहार गोल पोस्टमाथिबाट बाहिरिन पुग्यो। मध्यान्तरपछिको ११औँ मिनेटमा सशस्त्रका कप्तान गणेश लावतीको पासमा सल्लोप श्रेष्ठले गरेको प्रहार बाहिरियो।

२३औँ मिनेटमा लावतीको पासमा सल्लोप श्रेष्ठले गरेको प्रहार हेडबल चारमाथिबाट बाहिरियो।

२७औँ मिनेटमा रज्जन बिष्टले गरेको प्रहार बाहिरिएको थियो। गोल गर्ने सुन्दर अवसर पाए पनि सवर्पांग गान नसक्दा एपीएफ सेमिफाइनलबाट बाहिरिएको छ। मध्यान्तरअघिको अतिरिक्त समयमा कर्ण लिम्बूको प्रहार बाहिरिएको थियो। मध्यान्तरपछिको २० मिनेटमा गणेश बड्काको पासमा योगेश गुरुङले गरेको प्रहार सशस्त्रका गोल रक्षक रमिल रमिले रोकेका थिए। १२औँ मिनेटमा कर्ण लिम्बूले गरेको प्रहार बाहिरियो। खेलको म्यानअफ द म्याच भापाका कर्ण लिम्बू घोषित भए। प्रतियोगिताको विहीवार दोस्रो सेमिफाइनल खेल आयोजनमा हेड फुटबल क्लब र नेपाल पुलिस क्लब काठमाडौँस्थित हुनेछ।

गुरुङले गरेको प्रहार सशस्त्रका गोल रक्षक रमिल रमिले रोकेका थिए। १२औँ मिनेटमा कर्ण लिम्बूले गरेको प्रहार बाहिरियो। खेलको म्यानअफ द म्याच भापाका कर्ण लिम्बू घोषित भए। प्रतियोगिताको विहीवार दोस्रो सेमिफाइनल खेल आयोजनमा हेड फुटबल क्लब र नेपाल पुलिस क्लब काठमाडौँस्थित हुनेछ।

अखिल नेपाल खुला स्नुकर सुरु

काठमाडौँ/रास- अखिल खुला स्नुकर प्रतियोगितामा बुधवार राजधानीमा सुरु भएको छ। न्यू दरबार स्क्वायर क्लब खिचापागु बरीको आयोजनामा सुरु भएको प्रतियोगितामा उपत्यकालगायत हेटौडा, विराटनगर, पोखरा, बुटवल, सुनसरी र बनेपाबाट राष्ट्रिय च्याम्पियन तथा अन्तर्राष्ट्रिय खेलाडीलगायत करिब १ सय २८ जनाको सहभागिता रहेको प्रतियोगिता संयोजक दीपक श्रेष्ठले जनाएका छन्।

प्रतियोगिताको पूर्वराष्ट्रिय च्याम्पियन तथा अन्तर्राष्ट्रिय खेलाडी सरोजकुमार मुन्गीले एक कार्यक्रमबिच उद्घाटन गरे।

प्रतियोगितामा प्रथम स्थान हात पार्नेले ४० हजार, दोस्रोले २५ हजार र प्रतियोगितामाथि उच्च रकम गर्नेले नगद ८ हजार प्राप्त गर्नेछन्।

प्रतियोगिताअन्तर्गत आज सम्पन्न खेलमा सभ्यर्ण जंग गहाले प्रज्वल काकीलाई ३-१ ले पराजित गरे।

यस्तै, नितीश शङ्कराले शोभित



पोखरेललाई ३-१ ले, नितीशराज भण्डारीले योगेन महर्जनलाई ३-१ ले, सक्षमले सबिनालाई ३-२ ले रामले विकासलाई ३-१ ले तथा राजन गुरुङले प्रवीण मोक्तानलाई ३-० ले

पराजित गर्दै अधिल्लो चरणमा पुगे। वेस्ट अफ फाइनलको खेलमा जिमी लामाले सुजन श्रेष्ठलाई ३-२ ले पराजित गर्दा दिनेश शङ्कराले अमित अधिकारीलाई ३-० ले पराजित गरे।

सरा रानाले आजको प्रतियोगितामा सर्वाधिक ६६ रकम गरेको आयोजक दीपक श्रेष्ठले जनाएका छन्। उनले उच्च रकमका बावजुद प्रसीमसँग पराजय भोग्न बाध्य भए।

एनसीएसको विजयी सुरुआत

धनगढी/रास- धनगढीमा मंगलबारबाट सुरु भएको डीसीए एनसीएस क्रिकेट लिगको पहिलो खेलमा एनसीएसले घरेलु टोली डीसीएलाई ७ रनको फिरो अन्तरले पराजित गर्दै विजयी सुरुआत गरेको हो।

टस जितेर पहिले ब्याटिंग रोकेको एनसीएसले ओपनर सुनिल थापाको ४९ रनको मद्दतले ४०.४ ओभरमा सबै विकेट गुमाएर १ सय ८१ रन बनायो।

जितका लागि कप्तान विजय ठकुरीले ३४ तथा उपकप्तान रित्त गोपालले २२ रनको योगदान दिए।

जवाफी ब्याटिङमा उत्रेको डीसीएले कप्तान सुबोध ऐर १ रनले अर्धशतकमा चुम्बा त्यसको



मुल्य समग्र टिमले चुकाउनुपर्थ्यो। ६१ बलमा ७ चौकाको मद्दतले ४९ रन बनाइहाले रन आउट भएपछि उनीसँगै डीसीए पनि

आजको खेलबाट आउट भयो। डीसीएले ४१.१ ओभरमा सबै विकेट गुमाएर १ सय ७३ रन मात्र बनाउन सकेको।

आरजे स्पोर्ट्सले गन्यो प्रयोजन यसैबिच, धनगढी क्रिकेट एकेडेमीलाई सिरजका लागि आवश्यक पर्ने जर्सी आरजे स्पोर्ट्सले प्रयोजन गरेको छ। आरजे स्पोर्ट्सका प्रवक्ता निरेन्द्र जनक न्यौपानेले डीसीएका अध्यक्ष सुवास शाहीलाई जर्सी हस्तान्तरण गरेका हुन्।

जर्सी हस्तान्तरण गर्दै प्रवक्ता निरेन्द्र जनक न्यौपानेले धनगढीलाई क्रिकेटको सहरका रूपमा चिनाउने डीसीएको अभियानमा आफूहरू पनि जोडिन चाहिनेको बताए। जर्सी प्रदान गरेकामा आरजे स्पोर्ट्सलाई धन्यवाद ज्ञापन गर्दै शाहीएका अध्यक्ष शाहीले आगामी दिनमा पनि अबका दिनमा पनि सहयोग जारी रहने विज्ञास व्यक्त गरे।

प्रशिक्षक केसी इंगल्यान्ड जाने

काठमाडौँ/रास- नेपाल करिब महासचका महासचिव एवं बाहेरियो करिबका संस्थापक प्रमुख प्रशिक्षक हरिशरण केसी अन्तर्राष्ट्रिय करिबका सहभागिता जनाउन बिहीबार इंगल्यान्ड प्रस्थान गर्ने भएका छन्। केसीलाई राष्ट्रिय खेलकुद परिषदका सदस्यसचिव केशवकुमार बिष्टले बुधवार परिषदमा विदाइ गरे। केसी फेब्रुवरी २७ र २८ मा कचेअसमा सहभागी हुन त्यसतर्फ प्रस्थान गर्ने लागेका हुन्।

सेमिफाइनल समीकरण पूरा

काठमाडौँ/रास- पञ्चाय सेनापति कप राष्ट्रिय पुरुष भलिबल प्रतियोगितामा सेमिफाइनलको समीकरण पूरा भएको हो। बुधवार भएको लिग खेलबाट सफलता निकाल्दै एपीएफ सेमिफाइनलमा प्रवेश गर्ने अन्तिम टिम बनेको छ। समूह बीबाट ४ खेलमा ३ सफलता सहित ९ अंक जोड्दै एपीएफ उपविजेताका रूपमा अन्तिम चारमा प्रवेश हो। सेमिफाइनलमा एपीएफले समूह ए को विजेता पुलिससँग प्रतिस्पर्धा गर्नेछ। दोस्रो सेमिफाइनलमा भने आयोजकका ए र बी टिमबीच हुनेछ। लगनखेलस्थित आर्मीको खेल परिसरमा भएको लिगको अन्तिम खेलमा एपीएफले सुदूर पश्चिमाञ्चललाई २४-२१, २४-२२ र २४-२१ को सोको सेटमा हरायो।

अन्य खेलमा मध्यामञ्चल र आर्मी ए ले जित निकाले। मिथिान जित निकालेको मध्यामञ्चलले पहिलो खेलमा मध्यपश्चिमाञ्चललाई २४-१०, २४-१६ र २४-२१ को सोको सेटमा हराउँदा दोस्रो खेल आर्मी ए सँग २४-१२, २४-२२ र २४-१२ को सोको सेटमा हराउँदा

राजधानी

ग्राहक वर्गमा जानकारी

आयमा

इमर्जेन्स लाईट

रमेश : ९८२११९७७८४
सम्पर्क : नारायण : ९८२११९७७७१
गीता : ९८२३२६२७७९

राजधानी ब्यूज पब्लिकेशन प्रा.लि.
फुलपुर्ण, सोलुपुर्ण कोष : ४४११००, Ext. 112, 108
https://www.rajdhani.com.np

राजधानी ब्यूज पब्लिकेशन प्रा.लि.बाट प्रकाशित तथ्यांक प्रकाशित हुनेछ।